

Förteckning

över bokstäver, stavelser och ord jämte vokaliseringar,
som inskjutas i texterna vid joikning.

a, -a-, ajan, ajanå, ajen, ajene, ala, alia, alå, alåa, ana, anahå, ape,
apen, ava,

e, -e-, ~~ek~~-en-, ele, eleanna,

fa, fo, fåfa, gu, gul, gå, gål, hou, hu, hya, ja, je, ju, jun,

-k-, kapåu(riphanens läte), ken, kolpen, kula, kutscha, ~~kåi~~kå, kål,

-l-, la, laila, le, li, lo, lu, lulla, lullu, låi, läi,

manna, mene, muoa(bölande läte), mäjen,

-n-, na, naho, nana, njau(riphonans lockton), nju, njåa, nou, nåu,
nåjöna,

-o-, oh, ohå, oiå, oja, ojanå, orran, orranå,

pa, pe, peiva, ~~porkan~~pirra, porkan, puvva,

-r-, ra, ria, sillililäi, sira, sjayenn, sju, sjuo,

ta, taça, taila, tapian, te, tjuoia, tullevilla, tullä, tulullu,

urai, vaddsa, vakka(riphanens läte), val, valla, valta, vallå,

vallåa, vaara, vellemene, vian, vianå, voisji-vuoa(vargens
läte), vol, volo, vula, vuora, vul, vulu, vaa, våoll,

ya, -å-, åja, åjanå, m. fl.

Sammansättningar av dessa stavelser och ord förekomma
såsom voja-na-na, urai-ra-ra, ta-ta-kolpen, ~~sira~~sira-ria,
o.s.v. En mängd ord, synnerligast onomatopoetiska, över-
gå ofta till vokaliseringar, som då upprepas.

Stavelsefördubbling förekommer mest i början av ord.

För välljudets skull inskjutes ofta ett -n- mellan ord,

då det ena slutar och det andra börjar med vokal, såsom

ex. Ju-n- ahku i st.f. ju ahku. Av samma anledning

förekomma ett -l- eller ett -k- mellan vokal och konsonant.

Da björners² vuolle sjöngs¹ in i gramofon av en äldre²
Lappkvinnna Greta Johansson i Arjeplog, råkade hon
i setas, beröende därpå, att hon erinrade sig ett tillfälle¹
da hon i yngre år påträffat² en björn², som dödat hennes
renko, och efter sin måltid somnat vid västern av måltiden.
Greta tog då ett påk och slog nacken, som avlämnade sig. Nu åter
upplevde hon händelsen, och jag måste rädda fonografen, som hon ^{annars skulle föro}

87 89

Förklarande anmärkningar.

Nr. 114-122. På hösten 1911 erhöll jag besök i mitt dåvarande hem i Svartbjörnsbyn utanför Boden av Anna Stina Andersson Pavval och hennes man från Tuorpenjaur i Kvickjock. De hade ord om sig att vara joikkunniga, men endast hustrun kunde förmås att visa sin sångkonst, sedan hon förplägats på bästa sätt. Såsom varande ett äkta naturbarn försatte hon sig till vildmarken och joikade så högljutt, att tonerna skulle höras halvmilen. Vi måste skyndsamt stänga alla fönster, så att icke i närheten boende skulle skynda till för att se, vad som stod på.

Nr. 123-144.

Genom att annonsera och erbjuda fri resa och dagtraktamenten till de samer, som ville joika offentligt på "barnens dag" i Umeå år 1910, lyckades kommittén få anmälningar av bröderna Henrik och Klemens Granvall och Katarina Strömberg från Malå. Dessa iifunno sig och omhändertogs av förf., som upptecknade deras låtar och inövade dem att på givna tecken släppa lös sin joikning jämte alla därmed förbundna dramatiska åtbörder eller att upphöra därmed. Det blev fullsatt hus. Redan de första applåderna försatte joikarna i sådan extas, att man endast med svårighet kunde göra avbrott för nya joikningar.

Nr: 211 och 212.

När Nils Henriksson Kuhmonen skulle joika till motorbåtar, injog han en bekväm sittande ställning och förblev orörlig, medan tonerna rullade fram med maskinmässig rytm. Takt accelererade, tills motorn liksom uppnått sin rätta fart. Med bibehållen hastighet försvagades tonen i ett diminuendo, så att åhöraren obevekligt fick intryck av motorbåten avlägsnade sig ut på fjorden eller försvann bakom någon udde. I nr: (211) angavs en fotogenmotor, som från början gick trögt, men senare övergick till ett lugnt srammande ljud.

myt nr.

Nr: 206.

Lars Walkeapå kallades "Hällsta" (sv. = vild), emedan han trotsade alla lästadianska påbud. Han hade fått syn på mitt bälte, en grannt broderad gevärsrem, som han inte kunde slita sina ögon från. Då sade jag till honom, att han skulle få bältet, om han joikade en låt. "Får jag bältet först?" utbrast han, och i närvaro av ett helt kåtalag av lästadianer spände han på sig bältet, orånade till en sorts tuppetjärt av sin långa kapte, ställde sig på ett ben och härmande den granna tuppen i Övergård joikade denna vuolle till tuppen, så att alla brusto i skratt.

~~Nr:~~

Nr: 208.

Järranvare var ett beryktat tillhåll för rentjuvar.

Nr: 209.

Stuorra Njarka hade ursprungligen det största antalet renar av alla Tromsø amts distrikt, men redan före konventionen med Norge av år 1919, då större delen av renbjordarna förbjödes ~~in~~ inflytta till Norge under somrarna, hade dessa redan av andra anledningar decimerats.

Åldriga

Nr: 217.

~~Åldriga~~

Den Åldriga Brita Spout, som mycket väl erinrade sig Petrus Lästadius, låtsades hålla bibeln i vänstra handen och gjorde suggererande rörelser med den högra, härmande med åtbörder den avhållne predikaren, tills hon kom i extatisk iver

medan hon joikade, (vokalisering lydte: "Kirje kieta" = bok i hand)

Nr. 222

Under juldagarne äro samernas barn synnerligast i de nordliga trakterna förbjudna att leka och stoja omkring kåtorna. Överträdes detta förbud, tillropas de att akta sig för stallo, som kan frammanas av allt för starkt buller. Stallo anses kunna förvandla både människor och djur till stenar eller låta en mara kväva dem.

91 89
Nr: 218.

Anders Persson Rasti led av bland kåtafolk rätt ofta förekommande ögonlockskatarr. För att lindra denna placerades Rasti vid en fjällbäck, hans ansikte rentvättades noggrant, och hans rinnande ögon avtorkades med borvadd, varpå ögondroppar (utspädd lapislösnig) götos i hans ögonlock. När han erfor lindring, joikade han av tacksamhet denna vuolle till ögondroppar.

Nr: 478.

Då den gamle Nils Sjulsson Stångberg joikade sin sonsoms vuolle, fattade han dennes högra hand, knäböjde i kåtan och förde handen i svängande rörelser i takt med tonerna, vokaliserade från början, inlade stundom "njebnehtes" och uttalade slutligen sina goda önskningar om sonsonens framtid.